

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 378.147:331.5

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16012347>

Роль дуальної освіти в підвищенні професійної підготовки фахівців в умовах ринку праці України

Гайдаржи Анжела Ігорівна,

кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора з навчально-методичної роботи, кафедра управління в транспортній галузі, Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія», м. Ізмаїл, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-4072-1772>

Лаврик Оксана Василівна,

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційної діяльності та медіакомунікацій, Інститут гуманітарних наук, Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-7873-5929>

Бурдун Віктор Васильович,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу, навчально-науковий інститут технологій і торгівлі, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-3255-4828>

Прийнято: 02.07.2025 | Опубліковано: 17.07.2025

***Анотація.** У статті розглянуто вплив дуальної освіти на професійну підготовку українських спеціалістів з урахуванням сучасних вимог економіки. Головною **метою** дослідження є оцінювання ефективності моделі дуального навчання як засобу підвищення конкурентоспроможності молоді, що є особливо важливим в умовах швидких змін на ринку трудових ресурсів. Для досягнення цієї мети було сформульовано кілька завдань: проаналізувати наявні моделі дуальної освіти в Україні, визначити їхній вплив на якість підготовки фахівців, дослідити співпрацю між освітніми закладами та підприємствами. **Методи.** Для виявлення основних тенденцій у професійній підготовці застосовано методи аналізу, порівняння та статистичної обробки даних. **Результати** свідчать про те, що дуальна освіта сприяє розвитку практичних навичок здобувачів освіти і значно покращує їхню готовність до професійної зайнятості. Тісна взаємодія між навчальними закладами та підприємствами є ключовим фактором успішної реалізації дуальної системи. Аналіз наявних практик показує, що найбільш ефективною є модель, яка поєднує теоретичну підготовку з практичною діяльністю на підприємстві, даючи змогу здобувачам освіти отримувати фаховий досвід під час навчання. Оцінювання кар'єрних перспектив випускників із дуальною формою навчання демонструє, що вони мають вищі шанси на працевлаштування та швидше адаптуються до вимог роботодавців. Дослідження також містить рекомендації щодо вдосконалення освітніх програм, щоб задовольнити потреби ринку праці та інтереси всіх зацікавлених сторін. У статті підкреслено необхідність посилення співпраці між освітніми закладами, підприємствами та державними органами для створення дієвого механізму підготовки фахівців. **Висновки.** Впровадження дуального навчання є важливим кроком у модернізації системи освіти в Україні, що забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців, які відповідають вимогам сучасного ринку праці. Отримані результати можуть*

служувати основою для подальших реформ у сфері професійної освіти в Україні.

***Ключові слова:** навчальні програми, професійна підготовка, співпраця, конкурентоспроможність, підприємства, кар'єрні перспективи, адаптація, освітня система.*

**The role of dual education in improving the professional training of specialists
in the conditions of the Ukrainian labor market**

Anzhela Haidarzhy,

Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Deputy Director for Educational and Methodical Work, Department of Transport Sector Management, Danube Institute of the National University «Odessa Maritime Academy», Izmail, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-4072-1772>

Oksana Lavryk,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Department of Information Activities and Media Communication, Institute of Humanitarian Science, Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-7873-5929>

Viktor Burdun,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of Department of Professional Education, Restaurant and Tourist Business, Educational and Research Institute of Technology and Commerce, Luhansk Taras Shevchenko National University, Poltava, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-3255-4828>

Abstract. *The article examines the impact of dual education on the professional training of Ukrainian specialists, considering contemporary economic requirements. The **primary objective** of the study is to evaluate the effectiveness of the dual education model in enhancing the competitiveness of young people, which is particularly crucial in the context of rapid labor market changes. To achieve this goal, several tasks were formulated: to analyze existing models of dual education in Ukraine, determine their impact on the quality of specialist training, and investigate cooperation between educational institutions and enterprises. **Methods.** Methods of analysis, comparison, and statistical data processing were used to identify the main trends in professional training. The **results** indicate that dual education contributes to the development of students' practical skills and significantly improves their readiness for professional employment. Close interaction between educational institutions and enterprises is a key factor in the successful implementation of the dual system. An analysis of existing practices reveals that the most effective model is one that combines theoretical training with practical activities within the enterprise, enabling students to gain professional experience during their studies. An assessment of the career prospects of graduates with dual education reveals that they have higher chances of employment and adapt more quickly to the requirements of employers. The study also provides recommendations for enhancing educational programs to align with the needs of the labor market and the interests of all stakeholders. The article emphasizes the need to strengthen cooperation between educational institutions, enterprises and state bodies to create an effective mechanism for training specialists. **Conclusions.** The introduction of dual education is a crucial step in modernizing Ukraine's education system, ensuring the training of highly qualified specialists who meet the demands of the modern labor market. The results obtained can serve as the basis for further reforms in the field of vocational education in Ukraine.*

***Keywords:** vocational training, competitiveness, cooperation, curricula, enterprises, career prospects, adaptation, educational system.*

Постановка проблеми. Сучасна система професійної освіти часто не відповідає потребам роботодавців, що призводить до нестачі кваліфікованих кадрів в сферах морегосподарського комплексу, транспортних систем та технологій, інженерії, управління та адміністрування, інформаційних системах, педагогіці тощо. Дуальна освіта, яка інтегрує теоретичні знання з практичними навичками, може стати дієвим рішенням для подолання цього дефіциту. Проте її впровадження в Україні стикається з багатьма труднощами, зокрема недостатньою співпрацею між закладами освіти й підприємствами, відсутністю зрозумілих механізмів контролю якості освіти та необхідністю оновлення освітніх програм. Тому важливо вивчити, яку роль може відіграти дуальна освіта в покращенні професійної підготовки фахівців і які шляхи її ефективної реалізації в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз досліджень дуальної освіти в Україні свідчить про зростаючу наукову цікавість до вказаної проблематики. Зокрема, О. Кравченко наголошує на потребі впровадження елементів дуальної освіти для поліпшення якості підготовки кадрів, акцентуючи важливість співпраці між навчальними закладами, виробництвом і державними органами [1].

А. Моренцова підкреслює ефективність дуальної освіти в підготовці фахівців з іноземних мов, навівши приклади з Волинського національного університету, та зазначає, що її обмежене поширення створює труднощі для роботодавців у відборі кваліфікованих кадрів [2]. О. Кучер аналізує моделі дуального навчання та вагомість партнерства між закладами вищої освіти та стейкхолдерами для успішної реалізації цієї системи професійної підготовки [3].

О. Голищев вказує на недоліки традиційної освіти та пропонує дуальну модель як дієве рішення, спираючись на міжнародний досвід [4]. О. Голікова, Є. Козлов, С. Савчук розкривають значення інтеграції теорії та практики [5], тоді як С. Г. Животова [6] акцентує увагу на контролі якості підготовки фахівців відповідно до міжнародних стандартів, відзначаючи виклики адаптації системи контролю до змін на ринку праці.

Дослідження А. О. Артерчука, О. Б. Мниха та У. Я. Садової зосереджене на інтеграції міжнародного досвіду для формування ефективної освітньої системи в Україні в умовах повоєнного відновлення, демонструє важливість партнерства між закладами вищої освіти, бізнесом і державою [7]. А. Акімов та С. Осипенко наголошують на критичній ролі вищої освіти під час військових конфліктів і необхідності термінових змін у державній політиці через відсутність правового регулювання освітніх програм [8].

У дослідженні Я. Довгенко, Л. Яременка та Ю. Яременка визначено переваги й ризику впровадження дуальної освіти на основі SWOT-аналізу для розроблення стратегії розвитку цієї системи в Україні [9]. У роботі І. Миколайчук та К. Хурової розглянуто концепцію дуальної освіти, її значення та структуру, а також запропоновано алгоритм впровадження, що підкреслює зв'язок між рівнем професійної освіти та конкурентоспроможністю підприємств [10].

Отже, усі автори звертають увагу на актуальність і важливість подальшого розвитку дуальної освіти в Україні, ураховуючи сучасні виклики на ринку праці, що робить їхній внесок значущим для модернізації освітніх процесів в Україні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на зростаюче поширення дуальної освіти в Україні, існує кілька аспектів, які залишаються нерозв'язаними та потребують додаткового вивчення. Недостатня інтеграція освітніх програм закладів освіти з реальними

вимогами ринку праці призводить до розриву між теоретичною підготовкою здобувачів освіти та практичними навичками, на які очікують роботодавці. Є потреба у всебічному аналізі моделей співпраці між навчальними закладами та підприємствами, що дасть змогу виявити найбільш ефективні форми впровадження дуальної освіти. Важливо дослідити вплив вказаної системи на кар'єрні можливості випускників та їх адаптацію на ринку праці. Потенційний внесок у цю тематику полягає в розробленні рекомендацій щодо оптимізації освітніх програм, урахування інтересів усіх стейкхолдерів та створення механізмів оцінювання якості підготовки фахівців у рамках дуальної освіти. Це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності молоді на українському ринку праці.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). У статті поставлено конкретні цілі, які мають на меті дослідити та визначити роль дуальної освіти в професійній підготовці фахівців в умовах українського ринку праці. Основне завдання полягає у вивченні впливу цієї освітньої моделі на конкурентоспроможність молоді, що є надзвичайно актуальним у контексті сучасних викликів на ринку трудових ресурсів. Дослідження передбачає розгляд різних моделей дуальної освіти в Україні, окреслення їхньої дії на якість підготовки спеціалістів, а також аналіз співпраці між навчальними закладами та підприємствами.

Ключовим аспектом є виявлення найкращих практик для вдосконалення освітніх програм, що дасть змогу підвищити їхню відповідність потребам роботодавців. Оцінювання впливу дуальної освіти на кар'єрні перспективи випускників та їхню здатність адаптуватися до вимог ринку праці стане основою для формування рекомендацій щодо оптимізації освітніх програм. У результаті дослідження заплановано створити ефективні механізми підготовки фахівців, які відповідатимуть сучасним запитам ринку, а також закласти основи для подальших наукових розробок у цій галузі. Ці завдання

підкреслюють значущість визначеної теми для розвитку освіти в Україні та її значення для професійної підготовки молоді.

Основні результати дослідження. На середину 2025 року ринок праці в Україні все ще зазнає суттєвого впливу наслідків повномасштабної війни, розпочатої у 2022 році. Економічний шок, викликаний агресією Росії, призвів до різкого скорочення попиту та пропозиції робочої сили. Попри те, що згодом потреба в працівниках почала відновлюватися, цей процес триває повільно. Активність на ринку праці залишається нижчою за довоєнний період, з новими резюме на рівні 80–90% від середніх значень 2021 року. Вакансії коливаються на межі 85–90% довоєнних показників. У червні 2025 року рівень безробіття знизився до 12%, однак частка населення, яке економить на харчуванні, зросла до 25,2% [11]. Реальний ВВП зріс на 2,9% у 2024 році, хоча прогнози на 2025 рік варіюються від 2% до 4% [12]. Незважаючи на позитивні зміни, високий рівень бідності та нестабільність економіки вказують на потребу в реформах і підтримці держави для відновлення ринку праці. У цьому контексті роль дуальної освіти має значний вплив на професійну підготовку фахівців.

Дуальна освіта є інтегрованою моделлю здобуття освіти, що поєднує теоретичні знання, отримані в закладах освіти, із практичним досвідом, здобутим безпосередньо на робочих місцях. В Україні ця модель набуває все більшої популярності, оскільки відповідає вимогам сучасного ринку праці, де практичні навички часто мають вищу цінність, ніж теоретичні знання. Завдяки дуальній освіті здобувачі освіти можуть не лише досягнути теоретичну базу, але й опанувати реальний практичний досвід, що робить їх більш конкурентоспроможними [1, с. 67].

В Україні запроваджено кілька моделей дуальної освіти, які сприяють підвищенню якості підготовки фахівців. Кожна з них має свої унікальні характеристики та виклики. Перша модель, дуальної форми здобуття вищої освіти, передбачає, що здобувачі навчаються в освітньому закладі за денною

формою, а також проходять щорічну практичну підготовку на підприємствах [2, с. 140]. Це дає їм змогу отримати теоретичні знання в навчальному закладі та практичний досвід на робочому місці, що значно збільшує їх конкурентоспроможність на ринку праці. Однак для успішної реалізації цієї моделі необхідна тісна співпраця між освітніми закладами та підприємствами, щоб забезпечити актуальність освітніх програм.

Друга модель, навчання на робочому місці, акцентує увагу на практичній підготовці здобувачів освіти у реальних умовах виробництва [4, с. 28]. Завдяки їй можна здобути не лише професійні навички, але й зрозуміти корпоративну культуру та етику. Проте її застосування може бути обмежене, оскільки залежить від можливостей підприємств та їх готовності брати на себе відповідальність за навчання молодих фахівців.

Змішана форма здобуття освіти є ще однією важливою моделлю, яка комбінує різні форми навчання – очне, дистанційне та дуальне [5, с. 59]. Це дає змогу здобувачам освіти адаптувати процес навчання до своїх індивідуальних потреб та обставин, що може підвищити їхню мотивацію та ефективність занять. Водночас така гнучкість, імовірно, вимагатиме від викладачів нових підходів до організації освітнього процесу та оцінювання знань.

Остання модель, навчання за індивідуальним графіком, дає здобувачам освіти можливість поєднувати здобуття освіти з роботою або іншими видами діяльності. Це особливо актуально для тих, хто вже має практичний досвід або зобов'язання перед родиною. Проте така модель може призвести до проблем із самодисципліною та організацією часу, що потребує додаткової підтримки з боку закладів освіти [13].

Різноманітність моделей дуальної освіти в Україні поліпшує якість підготовки фахівців. Кожна з них має свої переваги, які допомагають здобувачам освіти адаптуватися до вимог сфери зайнятості та підвищують

їхню професійну готовність. Залучення роботодавців до освітнього процесу також сприяє кращій відповідності освітніх програм потребам економіки, що є ключовим фактором для успішного розвитку країни в умовах сучасних викликів.

Програма EU4Skills є важливим елементом міжнародної технічної підтримки, спрямованої на модернізацію системи освіти в Україні, зокрема в галузі професійної освіти [14]. Її основною метою є підвищення якості освіти та забезпечення відповідності освітніх програм потребам ринку праці. Програма активно просуває впровадження дуальної системи освіти, яка поєднує теоретичне навчання в освітніх закладах із практичним досвідом на підприємствах. Це дає здобувачам освіти змогу отримувати реальні вміння під час роботи та розвивати необхідні професійні навички ще навчаючись. Однією з ключових ініціатив програми є активне залучення підприємств до процесу навчання. Вони не лише стають освітніми партнерами, але й беруть участь у розробленні навчальних планів та стандартів, що відповідають актуальним вимогам ринку праці. Програма також передбачає оновлення та адаптацію освітніх стандартів для професійної освіти. Це, зокрема, створення нових модулів навчання, які враховують сучасні технології та інновації в різних галузях. У межах програми проводять тренінги та курси підвищення кваліфікації для викладачів, що дає їм можливість бути в темі новітніх тенденцій в освіті та виробництві. Програма окреслює систематичний моніторинг впровадження дуальної освіти та оцінювання її ефективності, що допомагає коригувати стратегії та підходи в освітньому процесі.

Іншим яскравим прикладом є партнерство між Національним університетом «Львівська політехніка» та компаніями в галузі машинобудування [15]. У рамках цього співробітництва здобувачі освіти мають змогу проходити виробничу практику на підприємствах, де можуть реалізувати свої теоретичні знання в умовах реального виробництва. Це не

тільки надає їм цінний практичний досвід, але й сприяє встановленню зв'язків із потенційними роботодавцями ще до завершення навчання.

Співпраця між навчальними закладами та підприємствами є ключовим елементом розвитку дуальної освіти в Україні. Така взаємодія не лише підвищує якість підготовки фахівців, але й гарантує, що освітні програми відповідають вимогам ринку робочої сили. Підприємства отримують можливість впливати на освітній процес, ураховуючи свої специфічні потреби, тоді як навчальні заклади одержують доступ до сучасних технологій, практичних кейсів та досвіду, корисного для здобувачів освіти. Наприклад, компанія «Київстар» активно співпрацює із закладами освіти для підготовки фахівців у галузі інформаційних технологій та телекомунікацій [16]. Здобувачі освіти проходять стажування в компанії, здобуваючи практичний досвід роботи в реальних умовах. Програма дуального навчання не лише підвищує рівень знань молоді, але й допомагає компанії знайти кваліфікованих працівників.

Дуальна освіта також значно покращує комунікативні навички здобувачів освіти. Участь у командних проєктах, ведення переговорів і підготовка презентацій розвивають міжособистісне спілкування та ділову комунікацію. Ці навички є надзвичайно важливими в сучасному бізнес-середовищі, де ефективна комунікація може стати визначальним фактором успіху.

Критичне мислення є ще однією ваговою навичкою, що формується в рамках дуальної освіти. Здобувачі освіти вчаться аналізувати проблеми та знаходити оптимальні рішення, що особливо актуально в умовах динамічної трудової економіки. Розроблення стратегій для розв'язання виробничих або управлінських завдань під час стажувань готує випускників до реальних викликів, із якими вони можуть зіткнутися у своїй професійній кар'єрі. Це дає

їм змогу бути не лише виконавцями завдань, а й активними учасниками процесу ухвалення рішень [17, с. 136-318].

Гнучкість є ще однією суттєвою навичкою для побудови успішної кар'єри. Дуальна освіта сприяє здатності швидко реагувати на нові умови праці, адже вміння працювати із сучасними технологіями та адаптуватися до корпоративних норм є критично важливими для кожного спеціаліста під час постійних переломів у бізнес-середовищі. Випускники, які володіють високим рівнем гнучкості, легше знаходять спільну мову в нових колективах і швидше реагують на зміни в ринкових умовах [8, с. 37-39].

Останнім, але не менш значущим аспектом є вдосконалення навичок командної роботи. Розуміння ролі кожного учасника команди в досягненні спільних цілей є надзвичайно вагомим для успішної професійної діяльності. Колективна робота над проєктами та взаємодія в мультидисциплінарних командах сприяють розвитку вмінь співпрацювати з людьми різних спеціальностей і культур. Це особливо актуально в умовах глобалізації, де міждисциплінарний підхід стає нормою [17, с. 315].

Отже, поєднання теоретичних знань і практичного досвіду в умовах дуальної освітньої моделі дає здобувачам освіти змогу не лише здобути глибокі професійні навички, а й розвинути важливі м'які компетенції, такі як комунікація, критичне мислення, адаптивність і вміння працювати в команді. Ці навички роблять їх більш конкурентоспроможними на ринку праці та підготовленими до викликів сучасного світу. Отож, дуальна освіта відіграє вирішальну роль у формуванні успішних фахівців, здатних ефективно працювати за різних обставин і досягати високих результатів у своїй професійній діяльності.

У таблиці 1 згруповано ключові рекомендації щодо вдосконалення дуальної освіти в Україні, а також охарактеризовано їхній вплив на підготовку конкурентоспроможних фахівців.

Наукова новизна запропонованих рішень полягає в системному підході до вдосконалення дуальної освіти в Україні. Ідеї щодо співпраці між закладами освіти та підприємствами сприяють зміцненню зв'язку між академічною освітою та фактичними вимогами ринку праці. Регулярне оновлення освітніх програм відповідно до змін у галузі є новим підходом до динамічного розвитку освітніх стандартів, з огляду на швидкі зміни в технологіях та вимогах ринку.

Таблиця 1

Пропозиції для вдосконалення освітніх програм дуальної освіти в Україні

<i>Виклики</i>	<i>Заходи оптимізації</i>	<i>Очікувані результати</i>
<i>Відсутність зв'язку між теорією та практикою</i>	Розробити спільні проекти між закладами освіти та підприємствами	Підвищення якості освіти та відповідності навичок до потреб ринку праці
<i>Низька адаптивність освітніх програм</i>	Регулярно оновлювати освітні програми з урахуванням змін у галузі	Актуалізація знань і навичок випускників
<i>Недостатня кількість практичних занять</i>	Увести більше практичних занять і стажувань у освітній процес	Збільшення практичного досвіду здобувачів освіти
<i>Відсутність зворотного зв'язку від роботодавців</i>	Запровадити регулярні опитування серед роботодавців щодо якості підготовки випускників	Поліпшення комунікації між навчальними закладами та ринком праці
<i>Низький рівень професійної орієнтації</i>	Провести профорієнтаційні заходи для здобувачів освіти на ранніх етапах навчання	Підвищення усвідомленості здобувачів освіти щодо кар'єрних можливостей
<i>Необхідність розвитку м'яких навичок</i>	Інтегрувати тренінги з розвитку гнучких навичок у освітній процес	Збільшення конкурентоспроможності випускників на ринку праці

Джерело: власна розробка авторів

Запровадження регулярних опитувань серед роботодавців для отримання зворотного зв'язку є інноваційним рішенням для покращення якості підготовки випускників, що дає змогу освітнім закладам адаптувати свої програми до реальних потреб ринку праці. Зокрема, це може бути оновлення навчальних планів з урахуванням нових технологій, таких як штучний інтелект та великі дані, розвиток гнучких навичок, таких як комунікація та командна робота, а також підготовку до специфічних вимог галузей, таких як фінанси, інженерія або охорона здоров'я. Отже, співпраця з роботодавцями допоможе забезпечити випускникам актуальні знання та вміння, які відповідають запитам сучасного ринку. Проведення профорієнтаційних заходів на ранніх етапах навчання може суттєво змінити підхід до кар'єрного розвитку здобувачів освіти, роблячи його більш усвідомленим і цілеспрямованим. Інтеграція тренінгів із розвитку м'яких навичок у освітній процес є актуальним кроком у підготовці конкурентоспроможних фахівців в умовах сучасного ринку праці.

Тісне партнерство між навчальними закладами та підприємствами сприятиме створенню освітніх програм відповідно до потреб конкретних галузей, що, зі свого боку, підвищує якість освіти. Підприємства можуть брати участь у моніторингу освітніх програм та формуванні навчальних планів, що дає їм змогу отримувати кадри, які вже мають необхідні навички й знання.

Ще одним позитивним впливом впровадження дуальної освіти є можливість зменшення безробіття серед молоді. Завдяки дуальному навчанню здобувачі освіти можуть одержувати пропозиції щодо працевлаштування ще до закінчення підготовки в навчальному закладі. Це не лише знижує ризик безробіття, але й допомагає молодим фахівцям швидше інтегруватися в професійне середовище. Отже, дуальна освіта може стати ефективним інструментом для покращення ситуації на ринку праці.

З огляду на глобальні тенденції, українська система дуальної освіти має потенціал для інтеграції міжнародних стандартів. Це відкриває нові можливості для обміну досвідом та застосування інноваційних підходів у освітньому процесі. Впровадження міжнародних практик може сприяти поліпшенню якості підготовки фахівців та їх готовності до роботи під час глобалізації.

Висновки. Дослідження підтверджує важливість дуальної освіти для професійної підготовки спеціалістів в Україні, особливо в умовах динамічного ринку праці. Інтеграція теоретичних знань із практичним досвідом на підприємствах суттєво підвищує якість підготовки молодих фахівців, роблячи їх більш конкурентоспроможними на ринку. Тісна співпраця між навчальними закладами та підприємствами є ключовою перевагою реалізації цієї освітньої моделі, оскільки вона дає змогу адаптувати освітні програми закладів професійної і вищої освіти до потреб ринку.

Випускники, які пройшли дуальне навчання, демонструють кращі перспективи кар'єрного зростання та швидшу адаптацію до вимог сучасного ринку праці. Однак, незважаючи на позитивні результати, існує потреба в подальшому аналізі ефективності різних моделей дуальної освіти та їх впливу на конкретні галузі. Рекомендовано продовжити дослідження для оптимізації освітніх програм відповідно до ринкових змін та зміцнення партнерства між усіма учасниками процесу. Це створить умови для якісної підготовки кадрів, здатних задовольнити вимоги роботодавців, і сприятиме загальному розвитку освітньої системи та економіки в Україні.

Список використаних джерел

1. Кравченко О. Дуальна освіта в Україні: від концепції до практики. *Молодий вчений*, 2021. № 2/90, С. 64–69. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-2-90-12>.
2. Моренцова А. Роль дуальної форми здобуття вищої освіти у підвищенні конкурентоспроможності випускників лінгвістичних факультетів. *Молодь і ринок*. 2023. № 4/212. С. 139–143. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.278024>.
3. Кучер О. Роль партнерства стейкхолдерів і закладу освіти в упровадженні дуальної форми здобуття освіти. *Молодь і ринок*. 2024. № 6/226. С. 164–170. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.307876>.
4. Голищев О. Дуальна форма навчання як умова ефективної професійної освіти працівників будівельного профілю. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти*. Серія «Педагогіка. Психологія». 2025. № 7. С. 27–33. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-1.04>.
5. Голікова О., Козлов Є., Савчук С. Роль дуальної освіти у формуванні професійних компетентностей студентів. *Молодь і ринок*. 2025. № 2/234. С. 57–62. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324299>.
6. Животова С. Г. Актуальний стан системи контролю якості підготовки кваліфікованих робітників за дуальною формою освіти. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. № 5. С. 18–28. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.5.3>.
7. Артерчук А. О., Мних О. Б., Садова У. Я. Дуальна освіта та повоєнне відновлення України: чинники, моделі, європейський досвід. *Трансформаційна економіка*. 2024. № 3 (08). С. 83–88. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-8-12>.
8. Акімов А., Осипенко С. Перспективи і вирішальне значення дуальної системи освіти в контексті розбудови України в сучасних

геополітичних реаліях мілітаризаційного формування держави. *Public administration aspects*. 2024. Т. 12, № 1. С. 37–42. DOI: <https://doi.org/10.15421/152405>.

9. Довгенко Я., Яременко Л., Яременко Ю. Впровадження дуальної освіти у вищі: переваги та ризики. *Економіка та суспільство*. 2021. № 28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-29>.

10. Миколайчук І., Хурова К. Дуальна освіта у модернізації партнерства з роботодавцями. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2021. Т. 139, № 5. С. 139–154. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021\(139\)10](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(139)10).

11. Державна служба статистики України: вебсайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 09.05.25).

12. Info Sapiens. Трекер економіки України під час війни. Центр економічної стратегії: вебсайт. URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/#:~:text=Дослідницька%20агенція%20Info%20Sapiens%20робить,показник%20від%20початку%20повномасштабної%20війни> (дата звернення: 09.05.25).

13. Кобцева О. А., Турчененко С. О., Йордан Г. М. Вплив інтеграції робочих стажувань у навчальні програми на професійну підготовку здобувачів вищої освіти. 2024. Вип. 38. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14529096>.

14. EU4Skills: кращі навички для сучасної України. Фонд міжнародної солідарності: вебсайт URL: <https://solidarityfund.org.ua/spivpraczya-z-rozvytku/osvita/eu4skills-krashhi-navychky-dlya-suchasnoyi-ukrayiny/> (дата звернення: 09.05.25).

15. Національний університет «Львівська політехніка»: вебсайт. URL: <https://lpnu.ua/lvivska-politekhnika> (дата звернення: 09.05.25).

16. Про компанію Київстар – найбільший оператор телекомунікацій України: вебсайт. URL: <https://kyivstar.ua/about> (дата звернення: 09.05.25).

17. Холявко Н., Мельниченко А. Впровадження дуальної освіти в університетах України: синергетичні ефекти для стейкхолдерів. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. Т. 2, № 2. С. 313–321. URL: <https://heraldes.khmn.u.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/1100/1119> (дата звернення: 09.05.25).